

Riksrevisjonens undersøkelse om elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgssektoren

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

Stortinget har i mange år framhevet betydningen av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (ikt) for å nå helse- og omsorgspolitiske mål om kvalitet, pasientsikkerhet, effektivitet og ressursbruk. Elektronisk meldingsutveksling er én måte å samhandle elektronisk på, og har siden 1997 vært en prioritert løsning i alle nasjonale ikt-strategier i helse- og omsorgssektoren

Det har fra 2008 pågått nasjonale program i regi av Helsedirektoratet og Norsk Helsenett SF for å bedre styringen av arbeidet i sektoren og å bidra til utbredelse av nødvendige tekniske løsninger for meldingsutveksling. Opprinnelige mål var at elektronisk utveksling av pasientopplysninger skulle dominere samhandlingen mellom helseforetak og legekantor innen 2010, ha kommet i gang mellom helseforetak innen 2011 og mellom helseforetak og kommuner innen 2013. Målene er justert, og nåværende mål er at alle kommuner, leger og helseforetak skal ha etablert elektronisk meldingsutveksling innen utgangen av 2014.

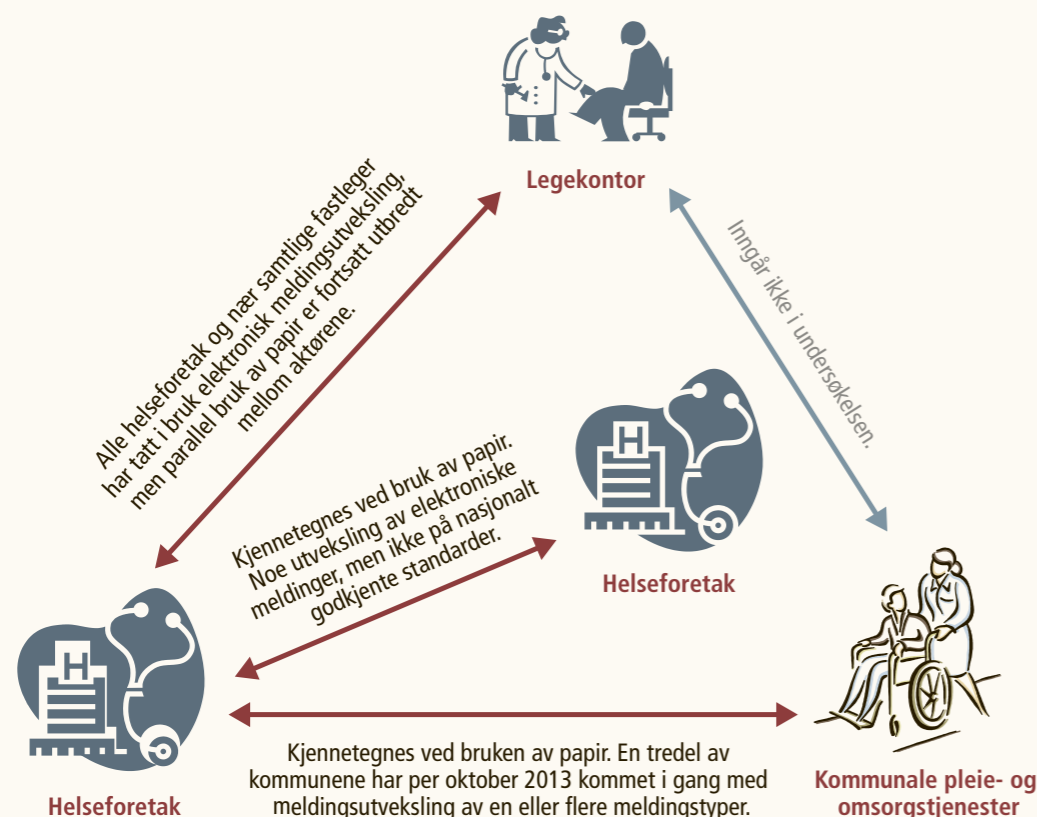
Målet med undersøkelsen har vært å vurdere status for innføring av elektronisk meldingsutveksling og avvikling av parallelle papirrutiner i helse- og omsorgssektoren, og nasjonale myndigheters styring, tilrettelegging og oppfølging av mål om sikker og effektiv elektronisk samhandling.

Funn og anbefalinger

Meldingsutveksling mellom helseforetak, kommuner og legekantor kjennetegnes fortsatt ved mye bruk av papir

Det er særlig tre overordnede forhold som medfører fortsatt bruk av papir:

- nødvendige meldingsstandarder er ikke utviklet
- adressering av meldinger fungerer ikke tilfredsstillende
- allerede utviklede tekniske løsninger er ikke tatt i bruk eller benyttes ikke i tråd med nasjonal samhandlingsarkitektur

Det er klare svakheter ved Helse- og omsorgsdepartementets planlegging, styring og oppfølging av arbeidet med elektronisk meldingsutveksling

Helse- og omsorgsdepartementets virkemiddelbruk har ikke vært tilpasset mål, status og utfordringer på området

Helse- og omsorgsdepartementet har ikke stilt formelle krav om at alle aktørene skal ta i bruk elektronisk meldingsutveksling i samhandlingen seg imellom. Sammen med fragmentert ansvarsfordeling har dette bidratt til at aktørene står fritt til å prioritere innføringen av elektronisk meldingsutveksling ulikt. Informasjon og holdningspåvirkning har blitt sett på som et svært viktig virkemiddel, men Helsedirektoratet har ikke systematisk kjennskap til aktørenes nytte og bruk av veiledningsdokumenter og retningslinjer som utgis.

Elektronisk meldingsutveksling er et teknisk krevende tiltak som må innføres så sammenfallende i tid som mulig hos aktørene for at løsningene skal fungere effektivt. Undersøkelsen indikerer at dagens organisering av innføringen bidrar til at aktørene mangler insentiver for å være tidlig ute med å investere i nødvendig teknologi.

For å nå Stortingets mål anbefaler Riksrevisjonen at:

- Helse- og omsorgsdepartementet bør styrke den samlede virkemiddelbruken for å bidra til å sikre framdrift i arbeidet, og utvikling og bruk av standardiserte tekniske løsninger. Gjennom virkemiddelbruken bør departementet bidra til at kommuner og legekantor har tilstrekkelig insentiver til å ta i bruk elektronisk meldingsutveksling i tråd med Stortingets forutsetninger om sikker og effektiv samhandling.
- Helsedirektoratet bør sørge for å utvikle alle nødvendige nasjonale standarder for elektronisk meldingsutveksling mellom helseforetak, kommuner og legekantor.
- Norsk Helsenett SF bør styrke innsatsen ytterligere for å forbedre Adresseregisteret slik at det så snart som mulig blir et velfungerende register for aktørene.
- De regionale helseforetakene bør sørge for at utviklede tekniske løsninger blir innført og tatt i bruk ved alle underliggende helseforetak, slik at andre aktører som ønsker å etablere elektronisk meldingsutveksling, ikke må vente på helseforetakene.